

GUIA SOBRE CONSUM FINANCER

*En temps de crisi
aprenem a treure'l
partit als*

**SEUS
ESTALVIS**

Informació i formació al consumidor per evitar el frau a l'estalvi

AICEC - ADICAE

Associació d'Usuaris de Bancs,
Caixes i Assegurances de Catalunya

Amb la col·laboració de :

**Generalitat
de Catalunya**

**agència catalana
del consum**

En tregui profit al seu estalvi amb seguretat

Invertir és un problema de les societats desenvolupades, modernes societats en les que els ciutadans produeixen un excedent que han de col·locar. En les societats modernes, cada vegada més finançades, en les que existeixen milers d'analistes i referents i amb productes i serveis cada vegada més complexos, és necessari prendre punts de referència per saber on podem col·locar els nostres recursos de la manera més productiva i més adequada a les nostres preferències i necessitats.

Els productes i serveis financers i la normativa que els acull, han assolit un alt grau de complexitat, sempre creixent, que, tot i simplificable, planteja problemes sempre nous que dificulten una resposta per part del consumidor.

Sigui quina sigui la motivació, la veritat és que estalviar i invertir són les dues claus per a la seva futura seguretat financera. Anteriorment, les persones treballaven durament durant més de 40 anys, estalviaven una mica, i als 65 anys es retiraven tranquil·lament amb els seus estalvis, la Seguretat Social i potser una pensió. Però això ja forma part del passat. Ara, l'esperança de vida és més gran, necessitem més diners per portar el mateix estil de vida i estalviem menys que qualsevol altre país industrialitzat. I el que és pitjor, en aquests dies poques persones poden comptar amb pensions fixes. La realitat és que necessitarà treure més profit als diners que tant d'esforç li van costar d'estalviar, invertint-lo de manera sàvia, tenint en ment els seus objectius financers a curt i a llarg termini. Estalviar i invertir amb seguretat i ben informat, a més, també el protegirà dels problemes inesperats i li oferirà més opcions.

Aquesta guia sobre consum financer pretén:

- Fer entendre els fonaments de la cultura financera a l'usuari de serveis financers.
- Permetre una decisió independent per part de l'usuari de serveis financers.
- Aportar l'experiència d'un equip de persones i l'independència d'una organització, AICEC-ADICAE, que des de fa 20 anys treballa en la protecció del consumidor de serveis financers.

ÍNDEX:

1. Els primers passos en l'estalvi - inversió **P. 3**
2. Què cal tenir en compte en invertir **P. 4-5**
3. Tipus de Productes d'Estalvi-Inversió:
  - Dipòsits Bancaris **P. 6**
  - Valors de Renda Fixa **P. 7**
  - Valors de Renda Variable **P. 8-9**
  - Fons d'Inversió **P. 10**
  - Plans de Pensions **P. 11-12**
  - Altres Productes Financers **P. 13**
4. Despeses, tarifes i comissions **P. 14**
5. Com reclamar en matèria d'estalvi - inversió **P. 15**

AICEC - ADICAE

**Generalitat
de Catalunya**

**agència catalana
del consum**

ELS PRIMERS PASSOS EN L'ESTALVI INVERSIÓ

Ningú pot garantir-li que cada una de les seves inversions serà lucrativa. Però si s'informa sobre els seus estalvis i inversions podrà aconseguir un alt grau de seguretat financera a través dels anys, i gaudir dels beneficis d'una bona administració dels seus diners.

Decideixi's a estalviar:

Estalviar és prendre la decisió segons la qual, en lloc de gastar tots els diners que tenim, separem una part per a un ús futur. No es pot negar que estalviar és una disciplina. Si tenim en compte com el fet d'estalviar ens beneficiarà, serà més fàcil transformar aquest hàbit en una prioritat financera.

Faci que el temps jugui a favor seu:

Al ser jove i començar a estalviar, tindrà un gran factor que treballarà a favor seu quan es tracta de diners: el temps. Si pren la decisió d'estalviar de cara al futur, haurà d'estalviar molt menys dels seus ingressos, perquè podrà aprofitar aquests ingressos i guanyar diners que creixeran a un ritme molt més gran que si vostè hagués començat a estalviar només 10 o 15 anys des d'ara.

Suposem que inverteix 100 euros en un compte que li paga un 5 % d'interès. L'interès és els diners que el banc li paga per haver invertit els seus diners amb ells. De manera que, al final del primer any, tindrà els seus 100 euros més el seu 5 % d'interès. L'any número 2 comença amb 105 euros. Ara estarà obtenint d'interès els seus 100 euros originals més un 5 % d'interès que vostè va guanyar. Quan l'interès compost comença a funcionar a gran escala, els diners realment s'acumulen. És el moment de pensar on els podem invertir.

Estalvi i Inversió: Perquè, quan i com

Elimini la por d'administrar les seves finances. Estalviar diners requereix de planificació. Abans de decidir-se a invertir, és important saber perquè vol fer-ho: identificar les necessitats específiques o raons per les que està invertint li serviràn com a guia del tipus d'instruments en els que vol invertir, com accions, bons, fons comuns, terminis fixes, lletres del tresor, entre d'altres.

SUGGERIMENTS PER A REDUIR LES SEVES DESPESES

Transport	● Consideri l'opció de compartir un cotxe per anar a treballar o a l'escola amb l'objectiu de reduir les seves despeses setmanals de benzina
Habitatge	● Consideri renegociar les condicions de la seva hipoteca o canviar-la a una altra entitat que li ofereixi millors condicions (tipus d'interès, termini, comissions, etc.)
Menjar	● Utilitzi els anuncis setmanals de les botigues de comestibles per planificar menús i comprar comestibles d'oferta
Deutes	● Intenti evitar sempre que pugui les reunificadoras de deutes. Acabarà pagant més i estarà més endeutat durant més temps
Entreteniment	● Revisi el diari per trobar activitats locals gratuïtes de cap de setmana
Roba	● Compri en temporada baixa (per exemple, compri roba d'estiu a finals d'agost per a la següent estació)

QUÈ CAL TENIR EN COMPTE EN INVERTIR

Tant abans com després de realitzar una inversió, s'ha de recopilar i utilitzar diversos tipus d'informació. Es desitjarà saber coses tals com l'historial de guanys, factors de risc, rendibilitat, sensibilitat econòmica, qualitat i facilitat d'administració i oportunitats de creixement, amb l'objectiu de seleccionar les inversions més adequades. Després de comprar, vostè desitjarà comparar amb altres opcions d'inversió. No és el mateix contractar lletres o bons de l'Estat que invertir en valors de renda variable o contractar un pla de pensions. Per totes aquestes raons, hi ha alguns conceptes que s'han de tenir clars.

Què és l'inflació?

És el que es coneix com el preu del diner. Cada any l'inflació puja, això vol dir que el diner no val el mateix aquest any que el que ve o que l'any passat. Cada vegada, els seus diners valdràn menys. Pels que tenen la sort de tenir algun sobrant d'estalvi es planteja una decisió, o ho inverteixen en algun producte financer o perdràn la capacitat adquisitiva d'aquest diner.

Quins són els objectius de l'estalvi-inversió?

Conservar, rendibilitzar i fer créixer el patrimoni.

Què és la rendibilitat d'una inversió? Té alguna relació amb el risc?

El risc és la capacitat que té una inversió de perdre valor i la rendibilitat és la seva capacitat de produir beneficis. A major rendibilitat d'un producte, major risc: aquest és un principi que sempre s'ha de tenir en compte.

Existeix algun tipus d'actiu financer sense risc?

Hem de dir que el risc és una mesura relativa, que es pren en relació a altres actius. Fins i tot actius que considerariem lliures de risc en situacions normals, com per exemple, els títols de deute públic dels Estats, poden donar problemes si hi ha una fallida econòmica de l'Estat (o depreciació de moneda com en el cas d'Argentina).

Existeixen diferents conceptes de risc: la possibilitat de patir pèrdues o la probabilitat d'impagament (l'anomenat risc de solvència).

Quins altres elements hem de tenir en compte per a decidir sobre la nostra inversió?

Existeixen altres elements bàsics per a decidir sobre la nostra inversió, com són la liquiditat i la fiscalitat. Liquiditat és la possibilitat que tenim d'accedir a la nostra inversió i la fiscalitat els impostos que pagarem per la nostra inversió.

Totes les persones tenen les mateixes facilitats i necessitats d'invertir?

Un producte que per una persona pot ser adequat pot no ser-ho tant per una altra. Per valorar el perfil de l'inversor moltes entitats proposaven la realització d'un qüestionari para conèixer millor el perfil d'inversió de l'usuari. Des de finals de 2007, les entitats estan obligades a realitzar aquest qüestionari o test de conveniència per escrit en la comercialització de productes complexos o amb risc gràcies a la transposició legislativa de la directiva europea MiFID, amb l'objectiu de certificar amb exactitud els coneixements, l'experiència i el perfil de risc de l'usuari.

BANCA ÈTICA

Actualment, la denominada "Banca Ètica" suposa una moderna i solidària opció dins del món de les inversions que està revolucionant el propi sistema, de forma que no només el client està informat del destí dels seus estalvis, sinó que a més les inversions tenen la finalitat de donar suport a projectes en base a paràmetres ecològics, sostenibles i solidaris.

ESTALVIAR EN TEMPS DIFÍCILS

... AICEC-ADICAE li ho posa fàcil

A consegueixi aquestes interessants i amenes publicacions de AICEC-ADICAE que l'orientaran sobre les millors solucions per als seus estalvis

- CD per conèixer i reclamar les males pràctiques en els productes d'estalvi
- CD per detectar els fraus a la publicitat financer
- Fullet informatiu amb consells per conèixer el seu perfil risc a l'hora d'invertir
- Anàlisi jurídic i econòmic sobre les condicions contractuals i formes de difusió i comercialització entre els consumidors dels nous productes d'estalvi i inversió

Solicítelo

ADICAE

C/ Gavín, 12 local. 50001

ZARAGOZA, Tfn: 976 390060

i a la web www.adicae.net

Els consumidors han de saber fer una valoració dels seus productes d'estalvi actuals, buscar productes d'estalvi-inversió millors i sobretot, evitar riscos de pèrdues i despeses innecessàries. Per això, cal està informat de quins són els principals productes d'estalvi-inversió i què poden oferir a l'usuari.

DIPÒSITS BANCARIS

Contracte mitjançant el qual una persona lliura una suma de diners a una entitat financera, que ha de custodiar i abonar un interès segons unes condicions pactades.

Quins factors s'han de tenir en compte a l'hora d'optar per una de les diferents formes de dipòsits?

Encara que és molt difícil que es donin tots junts, però els factors que hem de buscar a l'hora de decidir-nos per un tipus de dipòsit o un altre per invertir els nostres estalvis són:

- ✓ Una alta rendibilitat.
- ✓ Una liquidesa total o immediata.
- ✓ Un venciment molt curt de temps i un tractament fiscal favorable.

El fons de garantia de dipòsits

Es va crear amb l'objectiu de garantir els dipòsits bancaris quan els consumidors no poden obtenir d'una entitat de crèdit el reembossament de les quantitats de diners que els hi pertanyen. Convé advertir, però, que aquesta garantia s'aplica individualment. Facilitarà fins a un màxim de 100.000 euros en concepte d'indemnització per titular i per entitat. En la cobertura, però, no hi estaràn incloses ni les pèrdues de valor derivades de productes que inverteixen en renda variable ni qualsevol altre risc de crèdit.

Quins tipus de dipòsits existeixen?

- **Comptes corrents i comptes d'estalvi:** Són contractes de dipòsit a la vista, garantits i amb total disponibilitat de l'efectiu. Poden tenir un o més d'un titular amb disponibilitat indistinta o mancomunada (es requereix la firma conjunta de tots els titulars per disposar dels diners). Els tipus d'interès són molt baixos, i normalment la remuneració dels comptes corrents és inferior a la dels comptes d'estalvi.
- **Dipòsits a termini:** Producte d'inversió clàssic en el que es fixa el pagament d'uns interessos o una retribució a canvi de mantenir una determinada quantitat de diners dipositada, sense recuperar-la fins al moment del venciment del termini. Segons el termini del dipòsit, ofereixen un tipus d'interès diferent: a més termini, més tipus d'interès. Per comparar els diferents dipòsits s'utilitza la TAE (taxa anual equivalent), taxa que inclou les despeses i les comissions que tenen aquests dipòsits. Si no volem sorpreses desagradables, cal comprovar que no incloguin una penalització per rescat anticipat, ja que alguns els penalitzen.
- **Dipòsits estructurats:** Comporten sempre un determinat risc. Són dipòsits la rendibilitat dels quals varia en funció d'un índex, un grup de valors, etc. Aquests dipòsits poden tenir una rendibilitat mínima garantida o simplement es garanteix el capital invertit i se li afegeix una rendibilitat que va lligada a la evolució d'uns índexs variables. Aquests productes no estan garantits pel Fons de Garantia de Dipòsits, ja que s'han creat amb l'objectiu de comercialitzar renda variable.

VALORS DE RENTA FIXA

Títol que, fins al moment de la seva amortització, rendeix un tipus d'interès constant establert a subscriure'l. Aquests valors poden ser de deute públic (quan són emesos per l'Estat) o de deute privat.

CONSELL PRÀCTIC

Per evitar problemes de disponibilitat dels diners, o de pèrdua de rendibilitats per cancel·lació anticipada, és recomanable dividir els nostres diners en diversos terminis amb diferents venciments.

PUBLIC

- **Lletres del Tresor:** Són valors de deute públic. De renda fixa a curt termini, els valors estan representats mitjançant l'inscripció en registres comptables especials en lloc de per títols físics. L'import mínim de cada petició és de 1000 euros i les peticions d'import superior han de ser múltiples de 1000 euros. Com que són valors emesos al descompte, el seu preu d'adquisició és inferior a l'import que l'inversor rebrà en el moment del reembossament. La diferència entre el valor de reemborsament de la Lletra (valor nominal) i el seu preu d'adquisició serà l'interès o rendiment generat per la Lletra del Tresor. L'emissió d'aquests productes es realitza mitjançant una subasta.
- **Bons i obligacions de l'Estat:** També són valors de deute públic, emesos pel Tresor a un termini superior a dos anys. Són productes d'inversió similars excepte en el termini de durada, ja que els Bons de l'Estat tenen una durada d'entre 2 i 5 anys mentre que en les Obligacions el termini és superior a 5 anys. Són títols d'interès periòdic i expressat com un percentatge del valor nominal de l'actiu, característica que els diferencia de les Lletres del Tresor. Tributació: rendiment de capital mobiliari. Sobre els cupons cobrats es realitzarà una retenció a compte del IRPF del 18%.

PRIVAT

- **Productes de deute privat:** Podem trobar títols emesos al descompte o pagadors en cupons periòdics. Existeixen títols a curt termini (pagarès), a mig termini (bons) i a llarg termini (obligacions). Es caracteritzen per ser emesos per empreses privades o públiques, organismes autònoms i entitats de crèdit oficial, amb l'objectiu de captar finançament directament del inversor final. La renda fixa privada es negocia en dos mercats, en les borses de valors i en l'Associació d'Intermediaris Financers (AIAF).

VALORS DE RENTA VARIABLE

Cada cop són més les famílies que dediquen part dels seus estalvis a comprar diversos productes financers. Part d'aquestes compres són decidides directament pels inversors, però a vegades demanen assessorament a professionals i fins i tot els poden delegar la gestió d'una cartera on hagin decidit col·locar els seus estalvis.

Els valors de renda variable s'agrupen en dos tipus de mercats:

- el mercat primari, d'on les societats obtenen finançament per les seves inversions.
- els mercats secundaris, on cotitzen les accions i que permeten a l'inversor accedir a la seva contractació.

Tota persona que vulgui invertir en Borsa necessita obrir un compte de valors en un intermediari financer, ja sigui una Societat de Valors, Agència de Valors, Societat Gestora de Carteres, Bancs o Caixes. L'intermediari serà l'encarregat de comprar, vendre, custodiar i administrar els títols.

Cal estar registrat per prestar serveis financers?

Obviament, es poden prestar serveis financers, per exemple, en qualsevol web financiera sense estar registrat; respecte a això, el que la llei prohibeix bàsicament és el servei concret de captació d'estalvi a les empreses no registrades: no és il·legal emetre recoma-

nacions d'inversió o fins i tot gestionar indirectament els estalvis d'algu altre, però sí captar directament l'estalvi amb l'objectiu d'invertir-lo.

Què són les Empreses de Serveis d'Inversió?

Els estalviadors han de saber que només empreses autoritzades poden dedicar-se a captar, gestionar i invertir els diners d'altres persones. La realització d'activitats bancàries ha de ser autoritzada pel Banc d'Espanya, l'activitat de les assegurances, plans i fons de pensions ha de ser autoritzada per la Direcció General d'Assegurances i tota activitat relacionada amb els mercats de valors i amb els fons d'inversió ha de ser autoritzada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV). Per invertir en valors, existeixen, doncs, empreses autoritzades denominades Empreses de Serveis d'Inversió, l'activitat de les quals es desenvolupa específicament en els mercats de valors i que ofereixen serveis dirigits als inversors.

CONSELL PRÀCTIC

Cal sempre assegurar-se de que l'empresa amb la que opera o vol operar està acreditada per oferir tots els serveis que com a usuari vostè demana o necessita. Certifiqui sempre la solvència del lloc en el que va a dipositar els seus diners i assessori's sempre abans d'invertir. Una bona informació l'hi estalviarà molts problemes.

CONSELL PRÀCTIC

Les entitats de crèdit (bancs, caixes, etc...), encara que no siguin empreses de serveis d'inversió, també poden oferir i realitzar els serveis i les activitats que ofereixen aquestes empreses, sempre que així ho reculli el seu règim jurídic, els seus estatuts i tinguin una autorització específica (atorgada pel Banc d'Espanya).

Tipus d'Empreses de Serveis d'Inversió

Existeixen actualment tres tipus d'Empreses de Serveis d'Inversió:

- **Societats de Valors:** poden oferir tot tipus de serveis d'inversió. Cal destacar que estan autoritzades a operar tant per compte de clients com per compte pròpia.
- **Agències de Valors:** no poden operar per compte pròpia, només poden tramitar ordres de compra i venda de valors per compte dels seus clients. La seva activitat està, doncs, limitada i no poden, per exemple, concedir crèdits o préstecs als inversors.
- **Societats Gestores de Carteres:** Només estan autoritzades a gestionar carteres d'inversió d'acord amb les ordres que donin els inversors, i a oferir assessorament tant a empreses com a inversors individuals.

Quines coses s'han de tenir en compte per operar amb aquestes Empreses de Serveis d'Inversió?

- ☞ No prengui les decisions d'inversió per rumors o confidències: **assessori's bé abans de decidir.**
- ☞ **Posposi la decisió d'invertir** a través d'internet, per telèfon o en una visita inesperada fins que tingui tota la informació **per escrit** i s'hagi assegurat de que l'entitat que li ofereix serveis d'inversió està **autoritzada i degudament registrada.**
- ☞ **Informi's** sobre les característiques dels productes financers abans d'efectuar una inversió: asseguri's de conèixer els riscos, que solen ser més grans quan més grans són les expectatives de guanys. **No contracti productes financers que no s'ajustin a les seves necessitats.**
- ☞ **Diversifiqui el risc** de la seva inversió entre diversos productes financers.
- ☞ Sàpiga en tot moment el destí exacte de les seves inversions i demani els justificants de totes les operacions que realitzi. **Exigeixi sempre informació sobre la seva inversió a l'empresa que li proporciona el servei.**

FONS D'INVERSIÓ

Son fons constituïts amb les aportacions d'una pluralitat d'usuaris. La gestió i representació d'aquest fons correspon a una societat gestora, que exerceix les facultats de domini i pren les decisions d'inversió en diferents tipus de valors.

Què són les Institucions d'Inversió Col·lectiva?

Són Institucions d'Inversió Col·lectiva aquelles que tenen per objectiu la captació de fons, béns o drets del públic per gestionar-los i invertir-los en béns, drets, valors o altres instruments, financers o no, sempre que el rendiment del inversor s'estableixi en funció dels resultats col·lectius.

Els fons d'inversió són Institucions d'Inversió Col·lectiva configurades com patrimonis separats sense personalitat jurídica, que pertanyen a una pluralitat d'inversors, incloses altres Institucions d'Inversió Col·lectiva, la gestió i representació de les quals correspon a una societat gestora, que exerceix les facultats de domini sense ser propietària del fons.

Actualment, a l'Estat espanyol existeixen dos grans grups de fons d'inversió: FIAMM, fons d'inversió en actius del mercat monetari (de renda fixa pública i privada a curt termini) i FIM, fons d'inversió mobiliaris (diferenciats segons el percentatge en renda fixa o en renda variable que s'inverteix).

Drets del participant d'un fons d'inversió

- Sol·licitar i obtenir el reemborsament del valor de les seves participacions. Aquest dret, en alguns casos, s'exercirà sense cap deducció de comissió o despesa.
- Sol·licitar i obtenir el traspàs de les seves inversions entre Institucions d'Inversió Col·lectives.
- Obtenir informació completa, precisa i permanent sobre el fons, el valor de les participacions i la posició del participant en el fons.
- Exigir responsabilitats a la societat gestora i al dipositari per l'incompliment de les seves obligacions legals i reglamentàries.

Quan s'haurà de tributar en la Declaració de la Renda per aquests fons d'inversió?

Únicament hauràn de pagar-se impostos en el moment de vendre les participacions i sempre que s'hagin obtingut guanys en l'operació.

Què s'ha de tenir en compte al contractar un fons d'inversió?

És recomanable informar-se per assessors independents que no tinguin res a veure amb l'entitat. S'ha de desconfiar de gestors que són intermediaris d'entitats o comissionistes que indiquen interessadament destins d'inversió. En primer lloc, **cal tenir en compte el risc que un és capaç d'assumir i els costos d'aquest fons** (comissions, etc...). Les rendibilitats estimades no tenen perquè ser finalment les reals.

PLANS I FONS DE PENSIONS

Els fons d'inversió están pensats perquè l'experiència i professionalitat de la gestora del fons disminueixi els riscos que el consumidor no s'atreveix a assumir invertint directament en els mercats financers degut a la seva falta de coneixement dels mateixos. Tot i això, **la dependència de les gestores de les entitats financeres que comercialitzen aquests fons posa en dubte que la seva gestió es realitzi estrictament en benefici del consumidor**, i les comissions de les gestores no es solen cobrar en funció dels resultats, de manera que ens trobem amb despeses fixes que graven la nostra inversió, encara que la gestió sigui dolenta. Donat que tots els fons d'inversió combinen renda fixa i variable, i en diferents valors, els beneficis i les pèrdues són sempre menors que acudint directament als mercats financers.

NO OBLIDI QUE...

- Assumint el risc que aquests fons suposen, **el consumidor ha d'informar-se on està invertint i en quin percentatge** (cal tenir en compte que un petit percentatge en renda variable amb pèrdues pot provocar pèrdues en la totalitat del fons). És important saber a quina tipus d'interès està el deute públic en el s'inverteix i quin és el venciment.
- Si el fons inverteix una alta proporció del seu patrimoni en renda variable, és important saber en quins sectors ho fa, i en quins valors de quins països. Cal tenir en compte que **les expectatives econòmiques dels sectors** (banca, energia, telecomunicacions, construcció, alimentació, etc.) **poden tenir evolucions diferents i poden desenvolupar-se de manera diferent segons el país.**

- Cal sempre recordar, quan es tracta de fons d'inversió, que **rendibilitats passades no garanteixen rendibilitats futures.**

Són una manera d'estalvi a llarg termini per el que la persona que el contracta es compromet a contribuir, de forma periòdica, amb un capital, a la constitució d'un patrimoni, i a canvi té dret a rebre una renda o capital a la seva jubilació o altres contingències que es poden pactar com invalidesa, viudetat, mort, etc.

Funcionen de manera similar a un fons d'inversió, són un patrimoni que realitza inversions a través d'una gestora i que es troben custodiats per una entitat dipositaria, normalment un banc o una caixa d'estalvis, necessàriament diferent de la que gestiona el fons.

Tenen una manca absoluta de liquiditat, ja que el participant no pot retirar el que ha anat acumulant fins que es faci efectiva alguna de les causes que donen origen a la prestació. En alguns casos puntuals, tanmateix, es permet rescatar els capitals acumulats com en cas de greu malaltia o d'atur de llarga durada (de com a mínim 12 mesos).

Les quantitats rebudes tant per l'entitat gestora com per l'entitat dipositaria d'un fons de pensions com a contraprestació als seus serveis s'han de tenir sempre en compte, perquè encara que no suposen una despesa addicional, si que disminueixen la rendibilitat obtinguda al final.

Les aportacions realitzades serveixen per reduir la base imposable amb un límit que varia segons l'edat del declarant (la menor de les quantitats entre el 25% de la suma anual dels

rendiments nets del treball i els 7.212 euros, xifra que s'incrementa en uns 600 euros per cada any que l'usuari excedeixi dels 52 anys, amb un límit màxim de 15.000 euros per a participants majors de 65 anys).

També es poden desgravar a part les aportacions realitzades al fons de pensions de la parella o un parent minusvàlid. Cal recordar, malgrat tot, que els plans de pensions ens permeten fer deduccions mentre estem fent aportacions, però que quan el comencem a cobrar també l'haurem de declarar com a rendiment del treball.

Tot i que els plans de pensions no poden ser rescatats, l'altre gran avantatge, a més de la fiscalitat, és la possibilitat de traslladar les nostres participacions a un altre pla de pensions diferent si el participant no està satisfet amb l'evolució del producte que té contractat, podent escollir passar a un pla amb major o menor risc, segons les expectatives i resultats.

Tipus de plans de pensions

PLANS DE PENSIONS...	% RENDA VARIABLE
... de renda fixa	-
... de renda fixa mixta de primer grau	Fins a un 15%
... de renda fixa mixta de segon grau	Entre el 15% i el 30%
... de renda variable mixta	Entre el 30% i el 75%
... de renda variable pura	Més del 75%

Quins problemes poden presentar els plans de pensions?

A més de la **manca de liquiditat** i de que alguns plans de pensions poden comportar un alt nivell de risc i **no estar garantits**, existeix una **manca de transparència** per part de les entitats financeres que impedeix la participació en el control de la gestió dels plans de pensions a tota persona aliena a la gestora o als promotors del pla.

Respecte a la informació de la que disposen els consumidors sobre, per exemple, el funcionament o la rendibilitat del pla o fons, només es tracta d'un breu extracte, enviat cada sis mesos o anualment, sobre el rendiment particular del pla o les seves participacions, i poca cosa més.

No es sol informar degudament sobre on s'ha invertit, quina és la seva composició, etc. La democràcia i la transparència de fons de pensions i d'inversió es redueix a la mínima expressió burocràtica, tot i que gràcies al control legal que existeix sobre ells, com a mínim si que es garanteixen tots els drets dels participants.

ALTRES PRODUCTES FINANCERS

Invertir en qualsevol d'aquests productes o d'altres de característiques de risc similars requereix experiència, coneixements i un determinat perfil d'inversió. Exigeixi sempre la realització d'un test de conveniència o idoneïtat abans de contractar-los.

Tant els futurs com les opcions són valors que tenen un alt risc degut a la seva elevada volatilitat, ja que estan basats en previsions i no en cotitzacions reals. Per tant, la influència de la infinitat de variables que afecten als valors reals multipliquen els riscos i la incertesa sobre els seus efectes en aquest tipus de productes financers.

CONSELL PRÀCTIC

Si el seu perfil és conservador, no deixi que li col·loquin cap d'aquests productes i contras- ti sempre la informació rebuda amb assessors independents especialitzats com poden ser els d' AICEC-ADICAE.

PRODUCTES FINANCERS COMPLEXOS

• **Les Opcions:** És un contracte que otorga a qui el posseeix el dret, i no l'obligació, a comprar o vendre en un futur un actiu a un preu i una data determinada.

• **Els Warrants:** Són opcions a llarg termini que cotitzen a la borsa de valors i donen al seu posseïdor el dret, no l'obligació, a comprar o a vendre un número determinat de valors sobre un actiu a un preu d'exercici determinat i en un termini de venciment prefixat.

• **Els Futurs:** Un contracte de futurs és un acord estandaritzat per comprar o vendre un actiu, en una data futura, a un preu fixat en el present. Tenen un risc elevat ja que són productes apalancats, és a dir, productes que amb una petita quantitat invertida és com si s'invertissin grans quantitats de diners.

• **Les ordres de valors:** Són el vehicle a través del qual els inversors accedeixen als mercats i fan efectives les relacions contractuals amb els diferents agents participants en les mateixes. Conèixer quin és l'abast de cada ordre, en part, pot condicionar també la rendibilitat final de la nostre inversió.

• **Els Unit Linked:** En teoria són assegurances de vida, però a la pràctica és un vehicle per invertir en fons d'inversió sense pagar per les plusvàlues generades en el canvis d'uns fons a uns altres. Les primes aportades per l'assegurat s'inverteixen en una cartera de fons d'inversió. Són productes que tenen unes despeses i comissions de gestió força elevades, que es poden emportar una part important de la rendibilitat, i també fortes penalitzacions de rescat.

• **Els SWAP de tipus d'interès:** És una operació de derivats de tipus d'interès entre dues parts per la que les dues es comprometen a l'intercanvi de referències a tipus fixes per referències a tipus variables. Solen ser productes complexos destinats a empreses, no a particulars, pensats per a especular i suposen un important risc de crèdit i uns elevats costos de cancel·lació.

Actualment no hi ha cap llei al respecte. Si que hi ha alguna comissió que està limitada per una legislació específica d'algun producte financer, com poden ser els fons d'inversió, però en general les comissions són lliures i fixades per l'entitat financera. Això sí, han d'estar registrades en el registre de comissions del Banc d'Espanya.

Quins requisits han de complir les comissions perquè ens les cobrin?

1. La comissió ha de respondre a un servei realment prestat.
2. Que dit servei hagi estat sol·licitat i acceptat pel client.
3. Que sigui proporcional al servei prestat.
4. Que la comissió o despesa figuri com a concepte en el contracte.
5. Que la comissió estigui expressament recollida en el full de tarifes de comissions

comissions més habituals que s'exigeixen en un fons d'inversió

Les comissions, depenent del tipus de fons, són les següents:

- **Comissió de gestió:** Si es calcula sobre el patrimoni del fons, entre l'1 i el 2,25% d'aquest, si es calcula per resultats, entre el 10 i el 18% dels mateixos, i si es calcula de les dues maneres, entre el 0,65 i l'1,35% del patrimoni i entre el 3,33 i el 9% dels resultats.
- **Comissió de dipòsit:** No pot superar el 2%.
- **Comissió de subscripció:** No pot superar el 5%.
- **Comissió de reemborsament:** No pot superar el 5%.

És el mateix una comissió que una despesa?

En principi són conceptes diferents encara que a la pràctica les entitats tinguin tendència a exigir-los indistintament. En el cas de la comissió, aquesta haurà de respondre a un servei prestat per l'entitat, servei que haurà estat sol·licitat o acceptat pel client. Aquest servei correspon a l'activitat habitual de l'entitat financera. Tanmateix, la despesa serveix per compensar a l'entitat per un perjudici que pateixi aquesta o per un desemborsament que realitza a compte del client, per serveis que normalment excedeixen el seu àmbit d'actuació.

Com a exemple, dir que les penalitzacions per cancel·lació anticipada que són grava- des a través d'una comissió, haurien de ser exigides com a despesa. La diferència fonamental és que per exigir la comissió n'hi haurà prou amb acreditar el servei prestat mentre que en el cas de la despesa, s'haurà d'acreditar el desemborsament realitzat o el perjudici sofert.

CONSELL PRÀCTIC

Els serveis d'inversió comporten un cost per l'inversor que s'ha de tenir en compte. Les entitats han d'entregar als seus clients, junt amb els documents actuals, una còpia de les tarifes aplicables a les seves operacions i de les despeses que són repercutibles en l'inversor.

Les entitats financeres cometen errors i en ocasions abusos, davant dels que no ens hem de quedar de braços creuats. El món dels serveis financers origina amb freqüència en el consumidor perjudicis ocasionats pel complex àmbit en el qual es troben a l'hora de contractar un producte. Com començar la reclamació?

¿Cómo comenzar la reclamación?

Es pot reclamar contra qualsevol actuació d'una entitat financera per la qual l'usuari se senti perjudicat. Pot reclamar qualsevol persona, física o jurídica, que sigui clienta d'una entitat supervisada pel Banc d'Espanya, CNMV i Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

Les entitats hauran d'informar a la seva clientela de l'existència i adreça postal i electrònica del Servei Atenció al Client i en el seu cas, del Defensor del Client i l'obligació d'ambdós d'atendre les seves reclamacions o queixes en dos mesos.

PASSOS A SEGUIR:

1. Acudeixi a ADICAE

En primer lloc s'ha de dirigir a les diferents seus que ADICAE posseeix en tota la geografia espanyola per tenir un assessorament sobre com actuar per defensar els seus interessos.

2. Servei d'atenció al client i defensor del client

Caldrà plantejar el problema a l'entitat que va comercialitzar el producte o servei respecte al qual s'hagi generat el conflicte, mitjançant una reclamació escrita al servei d'Atenció al Client de l'entitat en qüestió. ADICAE recomana que es presenti una còpia de la queixa perquè ens la segellin o envii-la via certificada postal.

Algunes entitats compten amb la figura del defensor del client, persona o entitat de reconegut prestigi en l'àmbit jurídic, econòmic o financer, que actuarà amb total autonomia de criteris i directrius, i les decisions de la qual vincularan, a l'entitat o entitats afectades.

3. Comissionats per a la defensa del client de serveis financers

Les queixes i reclamacions desestimades pels Serveis d'Atenció al Client i del Defensor, poden ser presentades davant dels Comissionats que dictaran resolució no vinculant en el termini de quatre mesos. Hi ha tres Comissionats diferents en funció de la matèria que sigui objecte de la reclamació:

- **Banc d'Espanya:** incidències en relació amb productes i serveis bancaris comercialitzats per entitats de crèdit

- **Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV):** incidències en relació amb productes o serveis d'inversió amb independència que el mitjaner sigui una empresa de serveis d'inversió o una entitat de crèdit

- **Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (DGSFP):** qüestions relacionades amb contractes d'assegurances i plans de pensions

AICEC-ADICAE

**AICEC-ADICAE l'informa i l'ajuda a
defensar els seus drets davant
de bancs i caixes**

Delegacions AICEC-ADICAE en Catalunya

BARCELONA - COORDINACIÓN, c/ Entença, 30 entlo 1^a,
C.P.: 08015, TELF.: 93 342 50 44 - FAX: 93 342 50 45
e-mail: aicec@adicae.net

MATARÓ - Dídac Coll
Camí Ral 453-457, 3r 1a, C.P. 08301
TELF: 93 755 22 74
e-mail: dcoll@icomat.org

ESPLUGUES - Pere Rivas Buajan
c/ Emili Juncadella, 1-3, 3^a 1^a CP. 08950
TEL.: 93 372 63 88 - FAX. 93 372 63 88
e-mail: privas@icab.es

MANRESA - David Casellas Roca
c/ Caritat n° 30 entlo. 2^a C.P. 08241
TELF: 902 40 50 16 - FAX. 93 877 44 04
e-mail: david.caselles@icam.net

LLEIDA - Yolanda Montull Piqué
Avda. Francesc Macià, 35 8e E,
C.P. 25007, TEL.: 973 23 09 71
e-mail: yolandamontull@advocatslleida.org

REUS (TARRAGONA) - Javier Yeste
Castaño, Elizabeth Godoy
C/ Hospital 42 2^a 2^a, C.P. 43201
TELF: 977 12 71 64
e-mail: egodoy@advocatsreus.org

**Sol·liciti altres
materials sobre
estalvi-inversió
d'ADICAE**

consulteu la nostra web

www.adicae.net/ahorroinversion